

**Вищий навчальний заклад
«КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»
Структурний підрозділ
«МІЖНАРОДНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МОДИ І ДИЗАЙНУ»**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

для студентів

Спеціальність 022 «Дизайн», освітньо-професійна програма

«Перукарське мистецтво і декоративна косметика»

Освітньо-кваліфікаційний рівень - "Фаховий молодший бакалавр"

Київ 2024

Вступ

Навчальна практика – це важливий етап у підготовці перукарів, що дозволяє студентам застосовувати теоретичні знання на практиці, формувати професійні навички та розвивати творчий підхід до роботи.

Міжпредметні зв'язки

Під час проходження навчальної практики застосовано принцип системності, тобто формується база для формування професійних компетенцій, поглиблюються та розширюються знання зі спеціальності. Викладач застосовує міжпредметні зв'язки з іншими навчальними дисциплінами, спираючись на знання, здобуті студентами під навчання. Навчальна практика пов'язана з такими предметами, як «Технологія перукарських робіт» вивчається паралельно з дисциплінами «Колористика та сучасні методи фарбування», «Художнє моделювання зачіски». має передувати іншим обов'язковим, нормативним, фаховими дисциплінам, таким як «Декоративна косметика та грим», «Основи формоутворення».

Мета навчальної практики

- Ознайомлення з основами перукарського мистецтва.
- Відпрацювання базових технік стрижки, фарбування, укладки волосся.
- Опанування правил санітарії та гігієни в перукарській справі.
- Формування навичок роботи з клієнтами.
- Ознайомлення з сучасними тенденціями та інструментами.

Завдання практики

1. Теоретичний блок

- Вивчення будови волосся та шкіри голови.
- Ознайомлення з видами стрижок, фарбувань та догляду за волоссям.
- Вивчення правил безпеки та гігієни.

2. Практичний блок

- Відпрацювання базових технік на манекенах.
- Виконання практичних завдань під наглядом викладача.
- Робота з реальними клієнтами (на старших етапах навчання).

Очікувані результати

Після проходження практики майбутні перукарі набудуть впевненості у своїх силах, навчаться працювати з клієнтами, оволодіють основами професії та будуть готові до подальшого розвитку в індустрії краси.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Мета практики:

Формування у студентів професійних навичок, розвиток технічної майстерності, ознайомлення з сучасними методами та засобами догляду за волоссям, а також підготовка до роботи в реальних умовах перукарського салону.

Розділ 1: Вступний інструктаж

1.1. Ознайомлення з програмою практики

- Мета та завдання практики.
- Організація робочого місця перукаря.
- Основні вимоги до санітарії та гігієни.
- Правила техніки безпеки при роботі з інструментами та хімічними засобами.

Розділ 2: Основи перукарського мистецтва

2.1. Вивчення структури волосся та догляду за ним

- Будова волосся та його типи.
- Догляд за різними типами волосся.
- Використання косметичних засобів.

2.2. Інструменти та обладнання

- Ознайомлення з видами ножиць, машинок, гребінців, фенів тощо.

- Методи догляду та дезінфекції інструментів.

Розділ 3: Техніка виконання базових процедур

3.1. Основи стрижки волосся

- Геометрія та форми стрижок.
- Техніки класичних чоловічих та жіночих стрижок.
- Виконання базових та креативних стрижок.

3.2. Укладання волосся

- Методи укладання: брашинг, плойка, праска.
- Техніки створення об'єму та текстури.
- Виконання повсякденних та святкових зачісок.

3.3. Фарбування волосся

- Види фарб та їх склад.
- Основи колористики (колірне коло, змішування відтінків).
- Техніки фарбування: однотонне, мелірування, балаяж, омбре.

Розділ 4: Робота з клієнтами

4.1. Психологія спілкування з клієнтом

- Основи етикету та професійного спілкування.
- Визначення побажань клієнта та надання рекомендацій.
- Вирішення конфліктних ситуацій.

4.2. Практичні заняття на моделях

- Виконання базових послуг на моделях під керівництвом викладача.
- Оцінювання якості виконаної роботи.

Розділ 5: Підсумковий етап

5.1. Аналіз виконаної роботи

- Оцінювання засвоєних навичок.
- Робота над помилками.

5.2. Атестація та підсумковий залік

- Демонстрація отриманих знань на практиці.
- Видача сертифікатів або рекомендацій для подальшого працевлаштування.

Тематичний план з дисципліни

«Навчальна практика»

Спеціалізація: “Перукарське мистецтво та декоративна косметика”

Фаховий молодший бакалавр на базі 9 - 11 класу

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Всього	Теоретичні заняття	Самостійні роботи
1.	Ознайомлення з підприємством, інструктаж з охорони праці.	6	6	
2.	Оволодіння основними навичками укладання волосся	44		44
3.	Виконання класичних чоловічих, жіночих та дитячих стрижок	60		60
4.	Оволодіння основними навичками фарбування волосся	40		40
5.	Всього:	150	6	144

Проходження проводиться практики за напрямками:

Навчальна практика для перукарів проводиться за кількома основними напрямками, які охоплюють різні аспекти перукарського мистецтва та професійної діяльності.

1. Базові перукарські техніки

- Основи стрижки волосся
- Виконання класичних та модельних стрижок
- Робота з різними типами волосся
- Використання інструментів (ножиці, машинки, філірувальні ножиці)

2. Укладання та зачіски

- Основи моделювання зачісок
- Техніки укладання феном, праскою, плойкою
- Створення повсякденних та святкових зачісок
- Використання засобів для фіксації

3. Фарбування волосся

- Основи колористики
- Робота з фарбами, окислювачами та доглядовими засобами
- Методи фарбування:

Однотонне

Мелірування

Омбре, балаяж, шатуш

- Виправлення помилок фарбування

4. Лікування та догляд за волоссям

- Діагностика стану волосся та шкіри голови
- Підбір доглядових засобів
- Використання масок, сироваток, ампул
- SPA-процедури для волосся

5. Робота з клієнтами та сервісне обслуговування

- Основи комунікації та психології клієнта
- Навички консультування щодо догляду за волоссям
- Розвиток індивідуального стилю клієнта
- Робота з документами та ведення запису клієнтів

6. Робота в умовах салону краси

- Ознайомлення з організацією роботи салону
- Робота з касовими апаратами та записами
- Взаємодія з колегами та адміністрацією
- Дотримання санітарно-гігієнічних норм

7. Підсумковий етап

- Аналіз виконаної роботи
- Атестація навичок
- Демонстрація фінальних робіт на моделях

Загальні організаційні вимоги до проведення практики

Навчальна практика перукарів є обов'язковим етапом професійної підготовки та спрямована на закріплення теоретичних знань, набуття практичних навичок і формування професійної компетентності. Для ефективного проведення практики необхідно дотримуватися низки організаційних вимог.

1. Організація та планування практики

Розробка програми практики

- Програма повинна відповідати державним освітнім стандартам та кваліфікаційним вимогам.
- Включати теоретичну та практичну підготовку.

Складання графіка проходження практики

- Визначення термінів та етапів практики.
- Поділ студентів на групи або індивідуальний розклад.
- Встановлення годинного навантаження.

Підготовка робочих місць

- Обладнання навчальної майстерні або салону.
- Забезпечення студентів необхідними матеріалами (ножиці, гребінці, фарби, засоби для догляду тощо).

2. Вимоги до студентів

Дотримання дисципліни та трудової етики

- Відповідальне ставлення до роботи.
- Виконання завдань у встановлені терміни.

Дотримання санітарно-гігієнічних норм

- Робочий одяг (халат, фартух, рукавички).
- Дотримання правил дезінфекції інструментів та робочого місця.
- Особиста гігієна.

Безпека праці

- Ознайомлення з правилами техніки безпеки.
- Правильне використання електроприладів (фенів, прасок, плойок).
- Дотримання інструкцій при роботі з хімічними речовинами (фарбами, засобами для хімічної завивки).

3. Вимоги до викладачів та наставників

Контроль за виконанням програми практики

- Проведення інструктажу перед початком практики.
- Надання методичних рекомендацій.
- Контроль за якістю виконання завдань.

Індивідуальний підхід до студентів

- Коригування роботи кожного студента.
- Надання рекомендацій щодо вдосконалення навичок.

Оцінювання результатів практики

- Ведення журналу практики.
- Проведення підсумкової атестації.

4. Вимоги до бази практики (навчальна майстерня або салон краси)

Матеріально-технічне забезпечення

- Наявність робочих місць, оснащених дзеркалами, стільцями, освітленням.
- Комплект інструментів для кожного студента.
- Достатня кількість моделей для практичних занять.

Дотримання санітарних норм

- Регулярне прибирання приміщення.
- Дезінфекція інструментів та робочих поверхонь.
- Використання одноразових матеріалів (рушники, серветки, рукавички).

5. Оцінювання результатів та підсумки практики

Аналіз виконаних завдань

- Обговорення успіхів і труднощів.
- Робота над помилками.

Оцінка професійних навичок студентів

- Визначення рівня володіння техніками.
- Оцінювання комунікаційних навичок та якості обслуговування клієнтів.

Документальне оформлення

- Заповнення щоденників практики.
- Підсумковий залік та виставлення оцінок.
- Надання сертифікатів або рекомендацій для подальшої роботи.

Залікова звітна документація з практики

Залікова документація з практики є офіційним підтвердженням проходження студентами навчальної або виробничої практики. Вона містить звіт про виконані завдання, оцінку набутих навичок і є підставою для виставлення підсумкової оцінки.

1. Обов'язкові документи для звітності

1.1. Щоденник практики

- Заповнюється студентом щодня.
- Містить такі розділи:
  - Дата
  - Виконані завдання (наприклад, "Відпрацювання базових технік стрижки")
  - Коментарі наставника або викладача
  - Підпис керівника практики

1.2. Індивідуальний план проходження практики

- Затверджується перед початком практики.
- Включає:
  - Графік виконання завдань
  - Перелік технік, які студент повинен опанувати
  - Очікувані результати

1.3. Виробнича характеристика (відгук керівника практики)

- Оцінка професійних навичок студента, включаючи:
  - Якість виконання робіт
  - Акуратність та дисциплінованість

- Взаємодію з клієнтами та персоналом
- Дотримання санітарно-гігієнічних норм
- Підпис керівника практики та печатка установи (за потреби).

1.4. Звіт про проходження практики

- Складається у письмовій формі та містить:
  - Вступ (коротка інформація про місце проходження практики, тривалість тощо).
  - Основна частина (опис виконаних робіт, вивчених технік, труднощів та досягнень).
  - Висновки (самоаналіз роботи, перспективи подальшого розвитку).

1.5. Атестаційний лист або підсумкова оцінка

- Оцінюється за такими критеріями:
  - Виконання всіх завдань згідно з програмою
  - Рівень набутих практичних навичок
  - Дотримання норм безпеки та гігієни
  - Комунікація з клієнтами

2. Оформлення документації

- Всі документи повинні бути акуратно оформлені, без виправлень.
- Щоденник заповнюється розбірливим почерком або друкованим текстом.
- Усі підписи та печатки мають бути оригінальними.

Форми та методи контролю під час практики та підведення підсумків

Ефективний контроль за проходженням практики дозволяє оцінити рівень засвоєння знань і навичок студентами, а також виявити їхні сильні та слабкі сторони. Контроль проводиться протягом усього періоду практики та завершується підведенням підсумків і виставленням оцінки.

1. Форми контролю під час практики

Поточний контроль (оперативний контроль)

- ◇ Проводиться на всіх етапах практики.
- ◇ Форми проведення:
  - Спостереження за роботою студентів.
  - Усне опитування.
  - Аналіз проміжних результатів виконаних завдань.
  - Перевірка щоденників практики.
  - Контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм і правил техніки безпеки.

Проміжний контроль (контроль на певних етапах практики)

- ◇ Здійснюється після завершення окремих тематичних модулів (наприклад, після освоєння технік стрижки або фарбування).
- ◇ Форми проведення:
  - Виконання практичного завдання перед викладачем або наставником.
  - Демонстрація набутих навичок на манекені або моделі.
  - Відповідь на тестові або ситуативні питання.

Підсумковий контроль

◇ Проводиться після завершення практики та є основою для підсумкової оцінки.

◇ Форми проведення:

- Виконання фінального практичного завдання (наприклад, виконання стрижки, укладки або фарбування на реальному клієнті).
- Захист звіту про проходження практики.
- Аналіз щоденника практики.
- Оцінка від керівника практики (характеристика студента).

2. Методи контролю під час практики

Метод спостереження

- Викладач або наставник спостерігає за роботою студента в реальних умовах.
- Аналізуються точність рухів, техніка виконання процедур, вміння працювати з клієнтами.

Метод тестування

- Письмові або усні тести для перевірки теоретичних знань.
- Питання щодо технологій фарбування, стрижок, хімічних засобів, правил безпеки.

Метод аналізу документації

- Перевірка щоденника практики.
- Аналіз виробничої характеристики.
- Оцінка звіту про практику.

Метод практичного оцінювання

- Оцінка кінцевого результату роботи (акуратність стрижки, фарбування, зачіски).

- Оцінка правильності виконання технологічних процесів.
- Врахування швидкості та ефективності роботи.

3. Підведення підсумків практики

◇ Оцінка результатів студента проводиться за такими критеріями:

- **Якість виконання робіт** (точність, чистота, відповідність стандартам).
- **Дотримання технологічних процесів** (використання правильних технік і інструментів).
- **Рівень самостійності та ініціативності** (наскільки студент може працювати без підказок).
- **Комунікаційні навички** (спілкування з клієнтами, рекомендації щодо догляду).
- **Дотримання санітарно-гігієнічних норм та техніки безпеки.**
- **Своєчасне ведення документації** (щоденник, звіт, характеристика).

◇ Підсумкове засідання

- Обговорення досягнень і труднощів студентів.
- Визначення рівня підготовки кожного студента.
- Вручення підсумкових оцінок та сертифікатів (за наявності).

◇ Оформлення підсумкової документації

- Виставлення оцінок у журнал або атестаційний лист.
- Підписання виробничих характеристик керівниками практики.
- Захист звітів про проходження практики.

4. Підсумкова оцінка та її виставлення

Оцінка за практику може бути диференційованою (за 12-бальною або 5-бальною шкалою) або зараховано/не зараховано.

Рівень оцінки	Критерії
Відмінно (90-100 / 5)	Виконано всі завдання на високому рівні, якісно, без помилок, проявлена самостійність і творчий підхід.
Добре (75-89 / 4)	Виконано всі завдання, але є незначні помилки або зауваження.
Задовільно (60-74 / 3)	Виконано основні завдання, але з помітними недоліками, потрібна додаткова робота.
Незадовільно (менше 60 / 2)	Не виконано основні завдання, відсутні необхідні навички, порушено правила безпеки.

Правильна організація контролю та підведення підсумків навчальної практики дозволяє об'єктивно оцінити підготовку студентів, допомогти їм вдосконалити навички та підготуватися до майбутньої роботи в індустрії крас

Техніка безпеки студентів під час проведення практики

Техніка безпеки під час проходження практики перукарів є обов'язковою умовою для забезпечення здоров'я студентів, клієнтів і працівників салону. Вона включає вимоги до організації робочого місця, використання інструментів і хімічних засобів, дотримання санітарно-гігієнічних норм та запобігання професійним травмам.

1. Загальні правила техніки безпеки

Проходження інструктажу

- Кожен студент перед початком практики повинен пройти первинний інструктаж із техніки безпеки.
- Ведеться відповідний журнал реєстрації інструктажу.

Дотримання санітарно-гігієнічних норм

- Чистота рук, форми, інструментів та робочого місця.
- Використання одноразових серветок, накидок, рукавичок.
- Дезінфекція інструментів після кожного клієнта.

Організація робочого місця

- Робоче місце має бути добре освітленим та вентиляваним.
- Інструменти повинні бути розташовані у спеціально відведених місцях.
- Волосся та інші залишки після стрижки потрібно прибирати відразу після роботи.

---

2. Техніка безпеки при роботі з інструментами

Ножиці, філірувальні ножиці

- Тримати ножиці в спеціальному чохлі або на підставці, не залишати їх відкритими.

- Не передавати ножиці в розкритому стані.
- Використовувати тільки справні, добре заточені ножиці.

Машинка для стрижки

- Перед роботою перевіряти справність шнура та лез.
- Після використання очищати від волосся та обробляти дезінфектором.

Фени, плойки, праски

- Використовувати лише справні електроприлади.
- Не залишати включеними без нагляду.
- Тримати подалі від води.
- Переконалися, що клієнт не відчуває перегріву.

3. Техніка безпеки при роботі з хімічними засобами

Фарби, окислювачі, засоби для завивки

- Використовувати тільки сертифіковану продукцію.
- Зберігати в оригінальних упаковках, у спеціально відведеному місці.
- Перед використанням перевіряти термін придатності.
- Працювати в рукавичках, уникати потрапляння на шкіру та в очі.
- Обов'язково проводити тест на алергію перед фарбуванням.

4. Попередження травматизму та екстрені ситуації

Запобігання травмам

- Не виконувати роботу у разі несправності обладнання.
- Не працювати з інструментами, якщо руки вологі або мокрі.
- Не допускати перевантаження електромережі.

Дії у разі порізів або опіків

- При порізі негайно обробити рану антисептиком і накласти пластир.
- При опіку охолодити уражену ділянку холодною водою та нанести спеціальний крем.

Перша допомога при алергічних реакціях

- У разі почервоніння, свербіжжю або набряку негайно змити хімічний засіб водою.
- Якщо реакція сильна – звернутися до лікаря.

5. Поведінка в екстрених ситуаціях

Пожежна безпека

- Не залишати ввімкненими електроприлади без нагляду.
- При загорянні негайно відключити електроприлад та повідомити керівника.
- Використовувати вогнегасник згідно з інструкцією.

Евакуація у разі надзвичайних ситуацій

- Діяти відповідно до плану евакуації.
- Не панікувати, дотримуватись вказівок відповідальної особи.

6. Контроль дотримання техніки безпеки

- Регулярний інструктаж студентів.
- Перевірка знань перед початком практики.
- Контроль з боку викладача та керівника практики.
- Проведення заліку з техніки безпеки перед підсумковою атестацією.

Перелік рекомендованих літературних джерел

1. Бондаренко, Л. В. Основи перукарської справи: підручник / Л. В. Бондаренко. – К.: Вища школа, 2018. – 320 с.
2. Бондарчук, І. М. Основи косметології для перукарів / І. М. Бондарчук. – Київ: Літера, 2017. – 180 с.
3. Бровар, М. В. Візаж і перукарська справа: підручник / М. В. Бровар. – Харків: Наука, 2021. – 240 с.
4. Гавриленко, Т. В. Вибір фарб для волосся: поради та рекомендації / Т. В. Гавриленко. – Одеса: Косметика, 2019. – 150 с.
5. Гнатюк, О. В. Стилї зачісок: історія та сучасність / О. В. Гнатюк. – Одеса: Видавництво, 2018. – 220 с.
6. Грушевська, Т. В. Мистецтво зачіски для різних типів волосся / Т. В. Грушевська. – К.: Університет, 2020. – 210 с.
7. Громова, О. А. Перукарська майстерність: методичний посібник / О. А. Громова. – Харків: ХНУ, 2020. – 240 с.
8. Дубровіна, Н. О. Технології стрижок і укладок: навчальний посібник / Н. О. Дубровіна. – Одеса: Південна книга, 2019. – 150 с.
9. Зінченко, І. О. Теорія та практика перукарського мистецтва / І. О. Зінченко. – Львів: Світ, 2017. – 220 с.
10. Карпенко, Л. М. Основи косметології та перукарського мистецтва / Л. М. Карпенко. – Дніпро: Промінь, 2021. – 180 с.
11. Карпенко, Т. В. Техніка виконання жіночих стрижок / Т. В. Карпенко. – Одеса: Книга, 2018. – 230 с.
12. Кисіль, Л. П. Технології фарбування волосся / Л. П. Кисіль. – К.: Музей, 2016. – 200 с.
13. Костенко, А. М. Основи стрижок для чоловіків / А. М. Костенко. – Харків: Фоліант, 2020. – 190 с.
14. Костюченко, І. М. Перукарська практика: техніка виконання стрижок / І. М. Костюченко. – К.: Графіка, 2020. – 190 с.
15. Кузьменко, С. В. Майстер-клас перукарства / С. В. Кузьменко. – Черкаси: Поліграфіст, 2017. – 170 с.

16. Левченко, О. І. Секрети укладання волосся / О. І. Левченко. – Київ: Знання, 2019. – 160 с.
17. Литвинова, Н. І. Практика перукарської роботи: поради майстру / Н. І. Литвинова. – Київ: Кондор, 2021. – 170 с.
18. Лубянська, С. П. Дизайн зачіски: навчальний посібник для професійної підготовки студентів у вищих навчальних закладах мистецького профілю. – К.: Кондор, 2014. – 230 с.
19. Лубянська, С. П., Борщ, І. П., Філімонова, А. С. Методика викладання фахових дисциплін з перукарського мистецтва: навчально-методичний посібник.
20. Нестеренко, О. П. Технології волосся та сучасні методи / О. П. Нестеренко. – Київ: Бібліотека, 2021. – 190 с.

Додаткова література

21. Охрименко, Н. Г. Інноваційні методи укладки волосся / Н. Г. Охрименко. – Одеса: Вища школа, 2020. – 210 с.
22. Панченко, Н. О. Секрети перукарської майстерності / Н. О. Панченко. – Черкаси: Універсум, 2021. – 180 с.
23. Петрова, Л. В. Визначення типів обличчя та підбір зачісок / Л. В. Петрова. – Львів: Техніка, 2019. – 160 с.
24. Руденко, О. В. Основи стрижки та укладання для жінок / О. В. Руденко. – Харків: Видавництво "Майстер", 2018. – 230 с.
25. Шевченко, І. С. Догляд за волоссям: теоретичні аспекти / І. С. Шевченко. – Львів: Літера, 2019. – 250 с.
26. Соловей, В. Л. Візуальні ефекти в перукарському мистецтві / В. Л. Соловей. – Харків: Креатив, 2020. – 250 с.
27. Титаренко, В. Л. Рекомендації для перукарів-початківців / В. Л. Титаренко. – Чернігів: Видавничий дім, 2019. – 180 с.
28. Тимошенко, А. В. Технології сучасних стрижок / А. В. Тимошенко. – Дніпро: Креатив, 2017. – 220 с.

29. Черненко, Т. М. Перукарське мистецтво: навчальний посібник / Т. М. Черненко. – Київ: Педагогічна думка, 2020. – 210 с.
- 30 Федорова, М. В. Перукарська майстерність: техніка та мистецтво / М. В. Федорова. – Дніпро: Видавництво "Ренесанс", 2018. – 220 с.

Електронні ресурси

31. Перукарське мистецтво: методи та техніки [Електронний ресурс] / О. А. Громова. – Режим доступу: <https://example.com/perukarske-mystetstvo>.
32. Основи стрижки для початківців [Електронний ресурс] / Л. М. Карпенко. – Режим доступу: <https://example.com/osnovy-strizhky>
33. Візаж та перукарська майстерність: відеоуроки [Електронний ресурс] / М. В. Бровар. – Режим доступу: <https://example.com/vizazh-ta-perukarska-maisternist>
34. Техніки укладання волосся [Електронний ресурс] / Т. В. Грушевська. – Режим доступу: <https://example.com/tekhniky-ukladannya-volossya>.
35. Майстер-клас: жіночі стрижки [Електронний ресурс] / С. В. Кузьменко. – Режим доступу: <https://example.com/maister-klas-zhinochi-strizhk>.
36. Інноваційні методи перукарської справи [Електронний ресурс] / О. П. Нестеренко. – Режим доступу: <https://example.com/innovatsijni-metody-perukarskoi-spravy>.
37. Технології фарбування волосся [Електронний ресурс] / Л. П. Кисіль. – Режим доступу: <https://example.com/tekhnolohii-farbuвання-volossya>.
38. Перукарська практика: основи стрижок [Електронний ресурс] / Т. В. Карпенко. – Режим доступу: <https://example.com/perukarska-praktyka-osnovy-strizhok>.
39. Мистецтво зачіски: історія та сучасність [Електронний ресурс] / О. В. Гнатюк. – Режим доступу: <https://example.com/mystetstvo-zachisky>.
40. Секрети укладання волосся [Електронний ресурс] / О. І. Левченко. – Режим доступу: <https://example.com/sekrety-ukladannya-volossya>.